

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Съответствие на резултатите с поставените в проекта цели

Основната цел на проекта „Изследване на отпадащите студенти в бакалавърска степен на обучение във Философски факултет“ е да се проучат и анализират основните структурни и мотивационни причини студентите-бакалаври във Философски факултет да прекратяват образованието си във ФФ на СУ. Тази цел е постигната – идентифицирахме и анализирахме основните структурни и мотивационни фактори за отпадането на студентите в бакалавърска степен.

Инструменталните цели на проекта включват:

- Изработване на концептуален апарат и изследователска методология за социално-научно разбиране на основните предпоставки за отпадане на студенти-бакалаври в първите три години на тяхното образование във ФФ. Тази цел също е постигната. Разработени са три анкетни карти за изследване на три различни целеви групи – отпаднали студенти (Приложение 4), студенти, продължаващи своето образование (Приложение 7) и новоприети студенти в първи курс (Приложение 8). Разработен е гайд за дълбочинни интервюта с отпаднали студенти (Приложение 5).

- Получаване на достоверна емпирична информация за изследователския предмет чрез прилагане на разработената изследователска методология във всички специалности на ФФ. И тази цел е постигната. Събрахме и структурирахме информация от регистрите на МОН за всички специалности в СУ от 2005 до 2016 година. Събрахме и структурирахме информация от електронните бази данни на СУ за студентите от последните четири випуска – статут, оценки и демографски данни. Събрахме 48 попълнени анкетни карти от отпаднали студенти и направихме 15 дълбочинни интервюта. Събрахме 307 попълнени анкетни карти от студенти, продължаващи своето образование, и 434 попълнени анкетни карти от новоприетите студенти в първи курс.

Друга цел на проекта е участието на докторанти на специалност „Психология“ в изследователския екип, чрез включването им в целия спектър от проекти дейности да допринесе за придобиването на важни компетентности като теоретично-методологическа работа, теренна работа с качествени и количествени изследователски методи, аналитични умения. В проекта взе активно участие един докторант – Явор Василев. Той участва във всички фази от изпълнението на проекта – преглед на научната литература и вече проведени изследвания, подготовка на изследователския инструментариум, работа на терен, анализ на данни, участие в написването на съдържателния отчет.

Важна допълнителна цел на проекта е постигането на по-тясното обвързване на образователния процес в специалност „Социология“ с научноизследователска дейност, което ще доведе до по-адекватното професионализиране на студенти, участващи в осъществяването на

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТ:

„ИЗСЛЕДВАНЕ НА
ОТПАДАЩИТЕ СТУДЕНТИ В
БАКАЛАВЪРСКА СТЕПЕН НА
ОБУЧЕНИЕ ВЪВ
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ“

РЪКОВОДИТЕЛ:
ДОЦ. Д-Р КАЛОЯН
ВАЛЕНТИНОВ ХАРАЛАМПИЕВ

ДОГОВОР № 80-10-78/
20.04.2017

СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ПРОЕКТА: АПРИЛ-ДЕКЕМВРИ
2017

ОБЩА СТОЙНОСТ:
6850 ЛВ.

теренията на проекта, етапа на обработка на получената емпирична информация и на аналитичната работа, чрез усвояване на разширен набор от компетентности (методологически, практически, аналитични). В проекта взеха участие 12 студента – 4 от специалност „Социология“ и 8 от специалност „Психология“. Всички 12 студента участваха като анкетьори в изследването на студентите, продължаващи своето образование. Седем от тях (4 от специалност „Социология“ и 3 от специалност „Психология“) участваха във въвеждането в SPSS на данните от изследванията със студентите, продължаващи своето образование, и с новоприетите студенти в първи курс. А на студентите от специалност „Социология“ предстои разработването на курсови работи с анализ на тези данни.

Много съществена цел на проекта е анализите на структурните и мотивационните предпоставки на отпадането на студенти във ФФ да бъдат използвани за формулиране на управленски политики от страна на ръководството на факултета, насочени към онези предпоставки, които могат да бъдат адресирани с управленски и организационни средства. Идентифицирането и анализирането на основните структурни и мотивационни фактори за отпадането на студентите е добра основа за формулирането на управленски политики за задържането на студентите.

Изпълнение на дейностите по проекта съгласно работната програма

Всички точки от работната програма са изпълнени.

Точки 1-3 се отнасят до изработването на инструментариум, събиране и анализиране на данни от главните книги и електронните бази данни на СУ. Събрахме и структурирахме информация от електронните бази данни на СУ за студентите от последните четири випуска – статут, оценки и демографски данни. Беше проведен сравнителен анализ на отпадналите, прекъсвалите и студентите, обучавали се без прекъсване, по три индикатора – среден брой на оценките, среден успех и процент на двойките. Въз основа на сравнителния анализ бяха направени изводи за различията между трите групи и за влиянието на успеха и на процента на двойките върху отпадането и прекъсването на студенти.

Точки 4-8 се отнасят до изработване на инструментариум, събиране и анализиране на данни за мотивите, нагласите и очакванията на отпадналите студенти. Бяха разработени анкетна карта (Приложение 4) и гайд за дълбочинни интервюта

(Приложение 5). Беше използвана он-лайн анкета и бяха събрани 48 попълнени анкетни карти. Бяха проведени 15 дълбочинни интервюта. Анализът на данните беше направен както само за отпадналите студенти (Приложение 6), така и в сравнителен план със студентите, продължаващи своето образование (Приложение 11) и бяха изведени разлики между двете групи. На базата на тези разлики бяха изведени фактори, които влияят върху отпадането на студенти.

Точки 9-13 се отнасят до изработване на инструментариум, събиране и анализиране на данни за мотивите, нагласите и очакванията на студентите, продължаващи своето образование, и на новоприетите студенти в първи курс. Бяха разработени две отделни анкетни карти за всяка от двете групи (Приложения 7 и 8). Анализът на данните за студентите, продължаващи своето образование, беше направен както само за тази група (Приложения 9 и 10), така и в сравнителен план с отпадналите студенти (Приложение 11). Анализът на данните за новоприетите студенти в първи курс беше направен само за тази група (Приложения 12 и 13). На базата на този анализ бяха изведени очакванията на новоприетите студенти. Планираме продължаване на изследването през 2018 година, така че в края на академичната 2017/2018 година да се направи нова анкета със студентите в първи курс и да се провери каква част от техните очаквания на входа на СУ са се оправдали.

Точка 14 се отнася до подготовката на съдържателния отчет. Текстът на този отчет е в Приложение 1.

Обосновка на извършените разходи по проекта

Бюджетът на проекта е 6850 лева. Първоначално беше предвидено участие на конференция с 260 лв. за командировъчни разходи и 50 лв. такса правоучастие. Тъй като участието в конференцията беше финансирано по друг начин, тези средства бяха прехвърлени за заплащане на възнаграждения на външни изпълнители. Също така бяха предвидени 406 лв. за материали и консумативи, които също бяха прехвърлени за заплащане на възнаграждения на външни изпълнители.

Общият бюджет на проекта беше изразходван по следния начин:

- заплащане на членовете на екипа: 2397,50 лв.
- заплащане за анкетиране за 307 анкетни карти: 614 лв.
- заплащане за въвеждане за 741 анкетни карти: 370,50 лв.
- заплащане за провеждане на 15 дълбочинни интервюта: 1050 лв.
- заплащане за транскрибиране на 15 дълбочинни интервюта: 900 лв.

- заплащане за събиране на информация от главните и от електронните бази данни на СУ: 600 лв.
- заплащане за изработване и администриране на он-лайн анкета: 420 лв.
- заплащане на една рецензия: 35 лв.

Общо: 6387 лв.

Остатъкът до 6850 лв. са разходи за осигуровки за сметка на работодателя.

Обобщение на постигнатите научни резултати от проекта

За ФФ като цяло най-голямо е отпадането в първи курс. Процентът на отпадналите студенти в първи курс непрекъснато нараства от академичната 2009/2010 до академичната 2015/2016 година – съответно от 10,5% до 30,2%. Особено голямо е нарастването на дела на отпадналите в първи курс през последните две академични години. Делът на отпадналите студенти във втори курс е сравнително постоянен във времето и след академичната 2011/2012 година се колебае около 10%. Най-малко е отпадането в трети курс – сравнително постоянни стойности около 5% след академичната 2011/2012 година. През академичната 2008/2009 година дори има пик на възстановяване на студентски права в трети курс.

През академичната 2015/2016 година се очертават три групи специалности според дяловете на отпадналите студенти:

С най-голям дял на отпаднали студенти са специалности „Библиотечно-информационни науки“ и „Философия“ – в тези специалности по-малко от половината от записалите първи курс достигат до четвърти курс;

Специалности „Културология“, „Социология“ и „Политология“ – в тези специалности около 60% от записалите първи курс достигат до четвърти курс. Този дял е близък до средния за целия факултет – 59,5%.

С най-малък дял на отпаднали студенти са специалности „Публична администрация“, „Европеистика“ и „Психология“ – в тези специалности повече от две трети от записалите първи курс достигат до четвърти курс.

Отпадналите студенти отпадат средно след година до година и половина след началото на своето образование. Малко над 10% от всички отпаднали студенти отпадат преди започване на своето образование.

Отпадналите студенти имат по-малък брой оценки, по-нисък среден успех и по-висок процент на слаби оценки в сравнение със студентите, обучавали се без прекъсване. Тоест, успеваемостта по време на следването е възможен фактор за отпадането на студентите.

Друг възможен фактор за отпадането на студентите е несполучливият им избор на специалност. Студентите, продължаващи своето образование, имат много по-силна нагласа да повторят своя избор на специалност, в сравнение с отпадналите студенти. От друга страна, отпадналите студенти имат много по-силна нагласа да изберат друг факултет в същия университет или друг университет, в сравнение със студентите, продължаващи своето образование.

Отпадналите студенти имат по-слаба академична и социална интеграция, в сравнение със студентите, продължаващи своето образование;

- Отпадналите студенти оценяват по-ниско, в сравнение със студентите, продължаващи своето образование:

Своите способности;

Получаването на базови умения и компетенции;

Качествата на своите преподаватели;

Елементите на учебната среда.

Делът на завършилите профилираща паралелка е по-нисък при отпадналите студенти. Отпадналите студенти по-често са били приемани с оценки от матури, в сравнение със студентите, продължаващи своето образование. От друга страна, студентите, продължаващи своето образование, по-често са били приемани с кандидат-студентски изпити, в сравнение с отпадналите студенти. Делът на студентите платено обучение е по-висок при отпадналите студенти.

- Новоприетите студенти като цяло не са се информирали предварително много задълбочено за специалностите, в които са записани. Това може да се превърне в предпоставка за неоправдани очаквания и разочарования.

Установява се положителна нагласа сред новоприетите студенти относно очакванията им към ученето в университета, която е фактор за по-лесна адаптация към университетския живот. Студентите очакват, че ученето в университет, ще е доста по-различно от ученето в училище, което показва адекватна преценка на промяната. Новоприетите студенти имат положителни очаквания по отношение на бъдещата си социална и академична интеграция.

Първокурсниците проявяват разбирането, че всички елементи на обучението са от съществена значимост за успешното им завършване. Като цяло се регистрират високи очаквания на новите студенти към резултатите от тяхното следване.

Новоприетите студенти поддържат положителни очаквания за експертните качества на своите преподаватели. Значителен е делът на респондентите, които очакват подходът на по-голямата част от преподавателите да включва ясно и систематизирано поднасяне на учебния материал, а също и обвързването му с проблеми от приложен характер. Голяма част от новоприетите студенти поддържат високи очаквания и към начина, по които занятията се провеждат, като повече от половината от тях декларират, че очакват по-голямата част от преподавателите да провеждат часовете си интерактивно, да са ориентирани към включването на всички студенти в дискусия и да предоставят добра обратна връзка. Също така изследваните лица очакват висока степен на мотивация от страна на преподавателите, проявена в сериозно отношение към академичните задължения, ентузиазъм и отдаденост. В заключение може да бъде посочено, че новоприетите студенти започват обучението си с положителни очаквания за своите преподаватели, които в по-голямата част от изследваните области не зависят от избора на специалност.

Новоприетите студенти подхождат с по-големи очаквания към организацията на учебния процес, отколкото към неговото техническо обезпечаване.

Разпространение на резултатите:

5.1. За тематични проекти:

Списък на публикациите в списания, реферирани в международни бази данни (ISI Web of Knowledge, SCOPUS или др.)

Списък на публикациите в нереперирани списания и сборници

Участие в международна конференция с доклад или постер

Haralampiev., K. Dynamics of the Drop-out BA Students in "St. Kliment Ohridski" University of Sofia. X International & Interdisciplinary Scientific Conference Vanguard Scientific Instruments in Management '2017. 13-17 September 2017. Ravda, Bulgaria (Приложение 2)

Участие в национална конференция с доклад или постер

Глава от книга

Други форми на разпространение